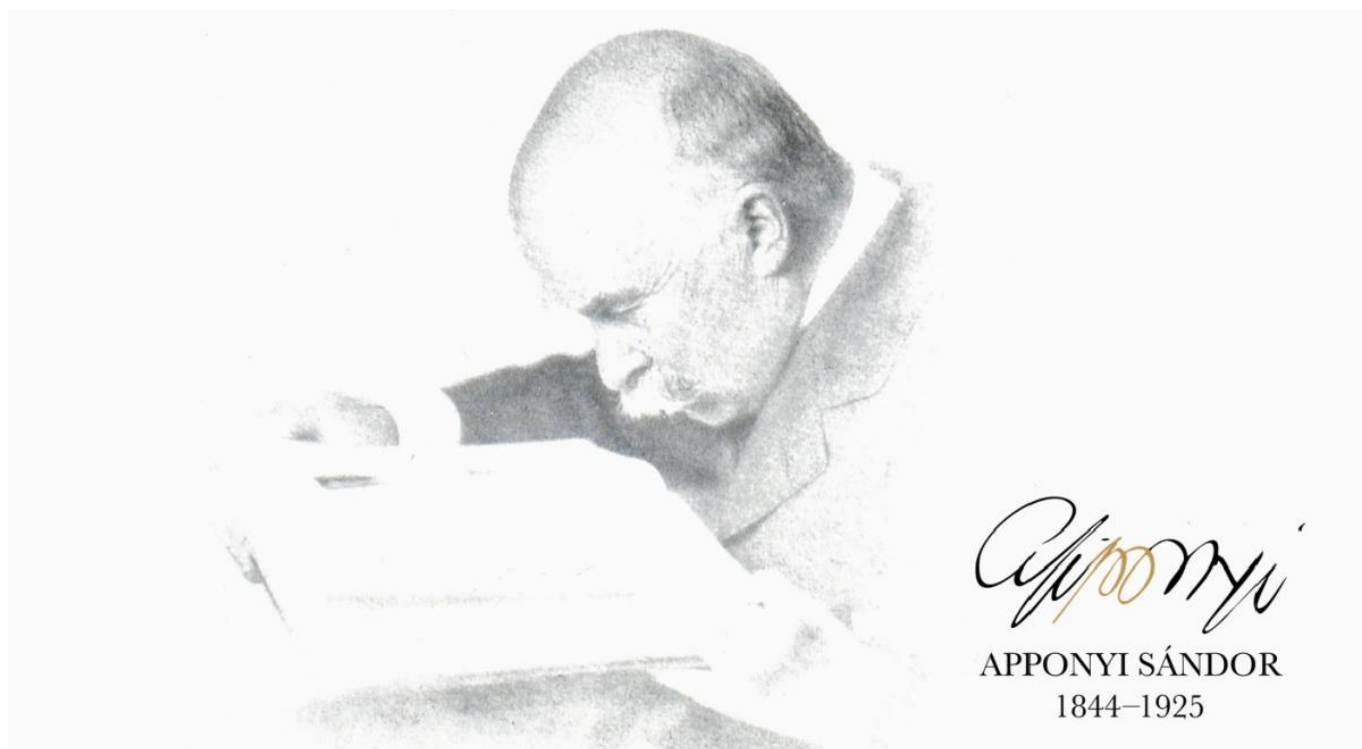

Száz éve hunyt el Apponyi Sándor

2025/04/22

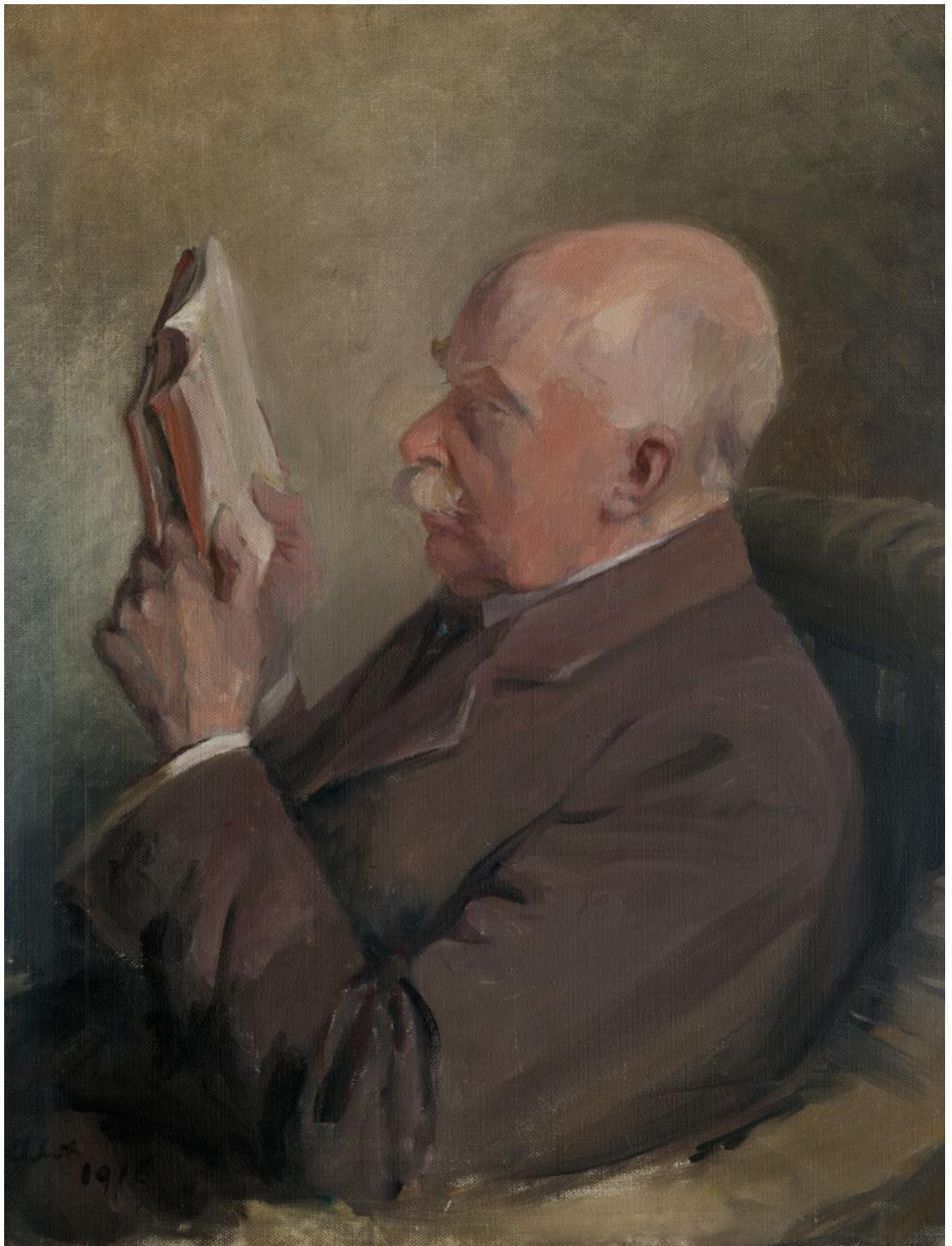

A Régi Nyomtatványok Tára által indított **virtuális emlékévprogramban** kisebb-nagyobb terjedelmű írásokkal és sok képpel elevenítjük fel egyik legnagyobb adományozónk életútját és munkásságát.

[1]

Száz éve hunyt el Apponyi Sándor, a nemzeti könyvtár egyik legnagyobb adományozója. Apponyi Sándor már 1924. szeptember 15-én a nemzeti könyvtárra hagyta teljes könyvtárát, kikötve, hogy az csak a tulajdonos halála után kerüljön át az új helyére. Az őt, külön kezelt gyűjteményből álló együttesről elmondható, hogy mintegy 15.000 dokumentumot foglalt magába, tehát nagyságrendileg megegyezett az alapító, Széchényi Ferenc adományával.

[2]Ki volt és főleg miért fontos számunkra Apponyi Sándor (1844-1925), ez a visszahúzódó, jelentéktelennek tűnő öregúr, akit leginkább olvasás közben ábrázolnak a róla készült képek? Hogyan hat a világhírű **Apponyi-hungaricagyűjtemény** alapítójának munkássága még ma is?

Ezekre a kérdésekre igyekszik válaszolni a Régi Nyomtatványok Tára által most indított **virtuális emlékévpogram**, amely kisebb-nagyobb terjedelmű írásokkal és sok képpel eleveníti fel egyik legnagyobb adományozónk életútját és munkásságát.

Tekintszen be a régi könyvek és egy főúri gyűjtemény rejtelmes világába; keresse az Apponyi-logóval vagy [#Apponyi100](#) [3] hashtaggel megjelölt tartalmainkat blogunkon, valamint Facebook- és Instagram-oldalunkon is!

A virtuális Apponyi Sándor-emlékévp tartalmai

[Indul az Apponyi-emlékévp](#). [4]

Csapó Fanni, a Régi Nyomtatványok Tára kutatójának meghívója – videó

Apponyi Sándor-emlékévp blogsorozat

Bevezető: [„Tiszteletadásra jöttem”](#) [5]

1. rész: [Apponyi Albert megemlékezése Apponyi Sándorról](#) [6]

2. rész: [Veit Marchthaler történeti munkája Báthory Zsigmond erdélyi fejedelemről](#) [7]

3. rész: Apponyi Sándor levelei kortárs tudósokhoz az Országos Széchényi Könyvtár Kézirattárában [1. rész](#). [8] [2. rész](#). [9] [3. rész](#). [10] [4. rész](#) [11]

4. rész: [D'Arco gróf és Marsigli gróf ítélete](#) [12]

5. rész: Gróf Apponyi Sándorné Esterházy Alexandra portréja

1. [Egy nagyszony élete](#) [13], **2.** [A művész](#) [14]

6. rész: [Idősíkok találkozása az Apponyi-gyűjtemény egyik nyomtatványában](#) [15]

7. rész: [Európai utazók Magyarországon – Az Apponyi-hungarikagyűjtemény](#) [16]

8. rész: „Veritate duce, comite labore”. Az Apponyi Hungarica-gyűjtemény allegorikus-szimbolikus illusztrációi

[1. rész](#). [17] [2. rész](#). [18] [3. rész](#). [19] [4. rész](#) [20]

9. rész: A gyűjtemény helyei és élete, avagy Apponyi Sándor könyvtárának „provenienciája”

[1. rész](#). [21] [2. rész](#) [22]

[Gróf Apponyi Sándor gyűjteményéről](#) [23] a **Régi Ritka** tartalomszolgáltatás felületén

[Gróf Apponyi Sándor metszetgyűjteménye](#) [24] a Régi Ritka oldalán

Hóman Bálint Apponyi Sándor ravatalánál elmondott [gyászbeszéde](#) [25]

[A lengyeli kastély vendégkönyve](#) [26] (MNMKK OSZK Kézirattár Fol. Hung. 2458)

Hegedűs István (1848–1925) klasszika-filológus és műfordító [bejegyzései](#) [27] a vendégkönyvben

[Művészeti alkotások a lengyeli kastély vendégkönyvében](#) [28]

Apponyi Sándor gyűjteményének egyik [útikönyve](#) [29]

Az egyetlen [japán nyelvű bejegyzés](#) [30] a vendégkönyvben

Apponyi Sándor példaértékű [lengyeli gazdasága](#) [31]

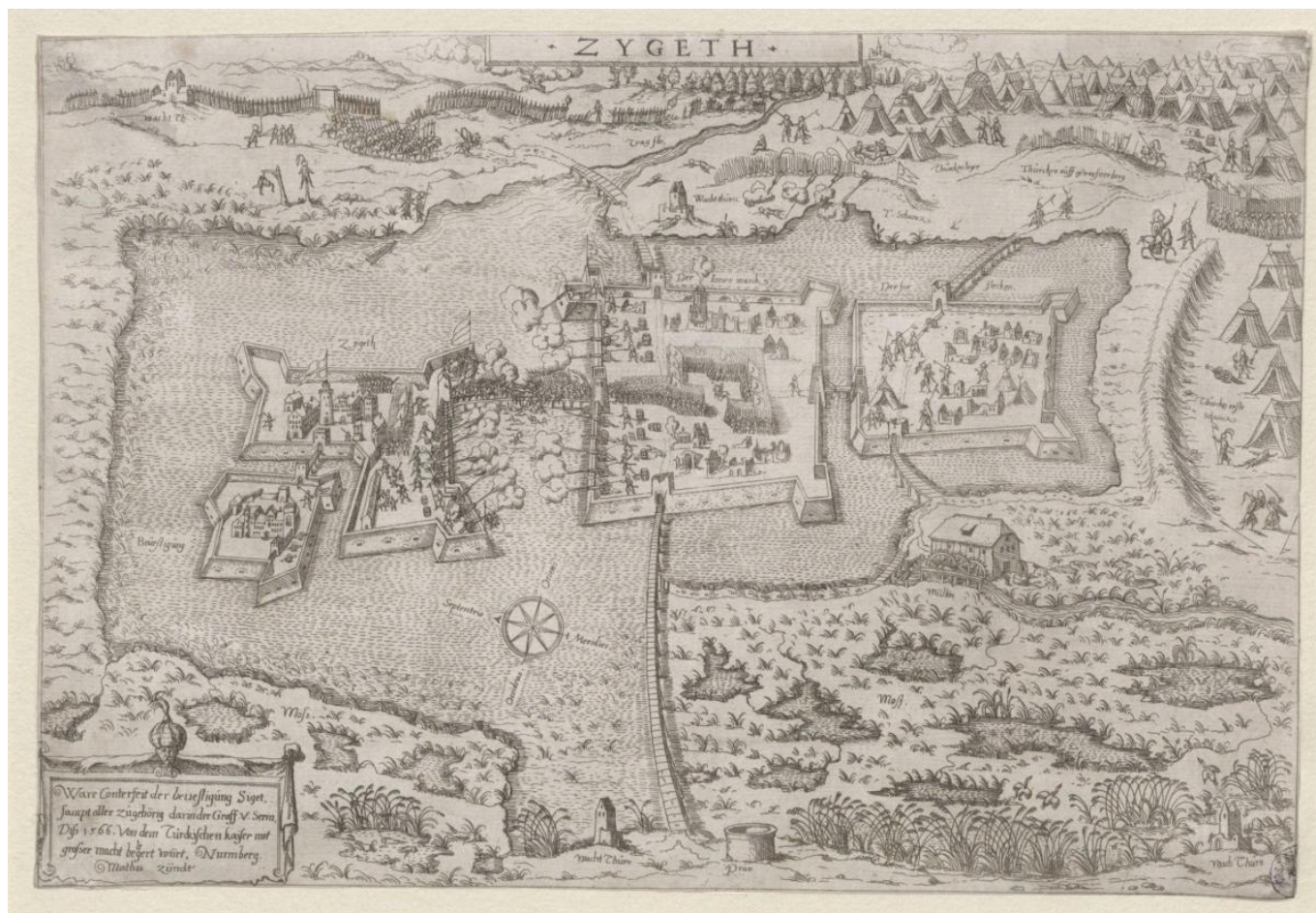
Apponyi Sándor könyvtára a Nyitra megyei [Apponyiban](#) [32]

[Verancsics Faustus: Machinae novae](#) [33]

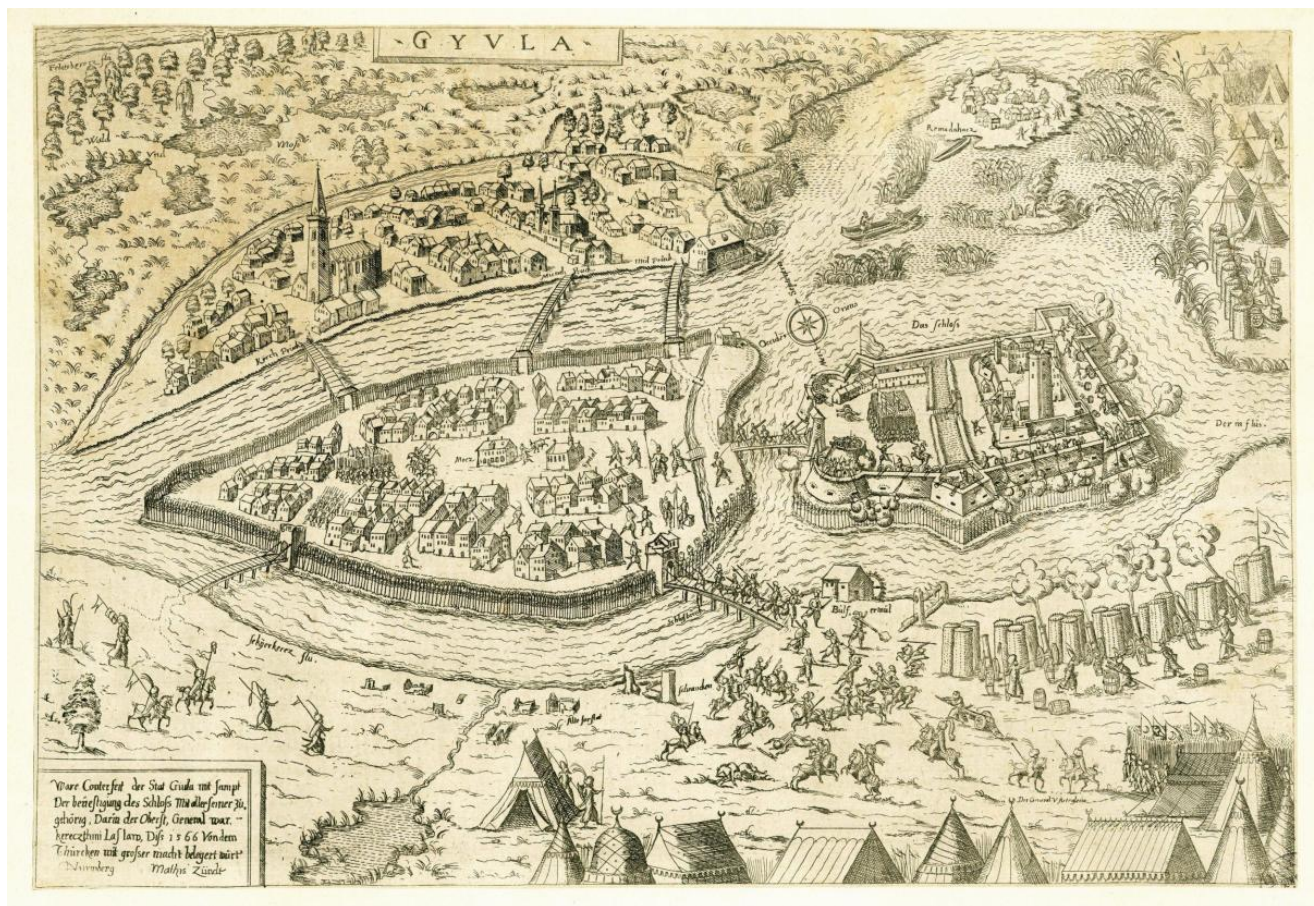
Apponyi Sándor [családfája és a családtagok aláírásai](#) [34] a lengyeli kastély vendégkönyvében.

Apponyi Antal (Tony Apponyi) 1891-es [bejegyzése](#) [35]

Apponyi Sándor gyűjteményén alapuló [virtuális kiállítás](#) [36] – Európa ege alatt

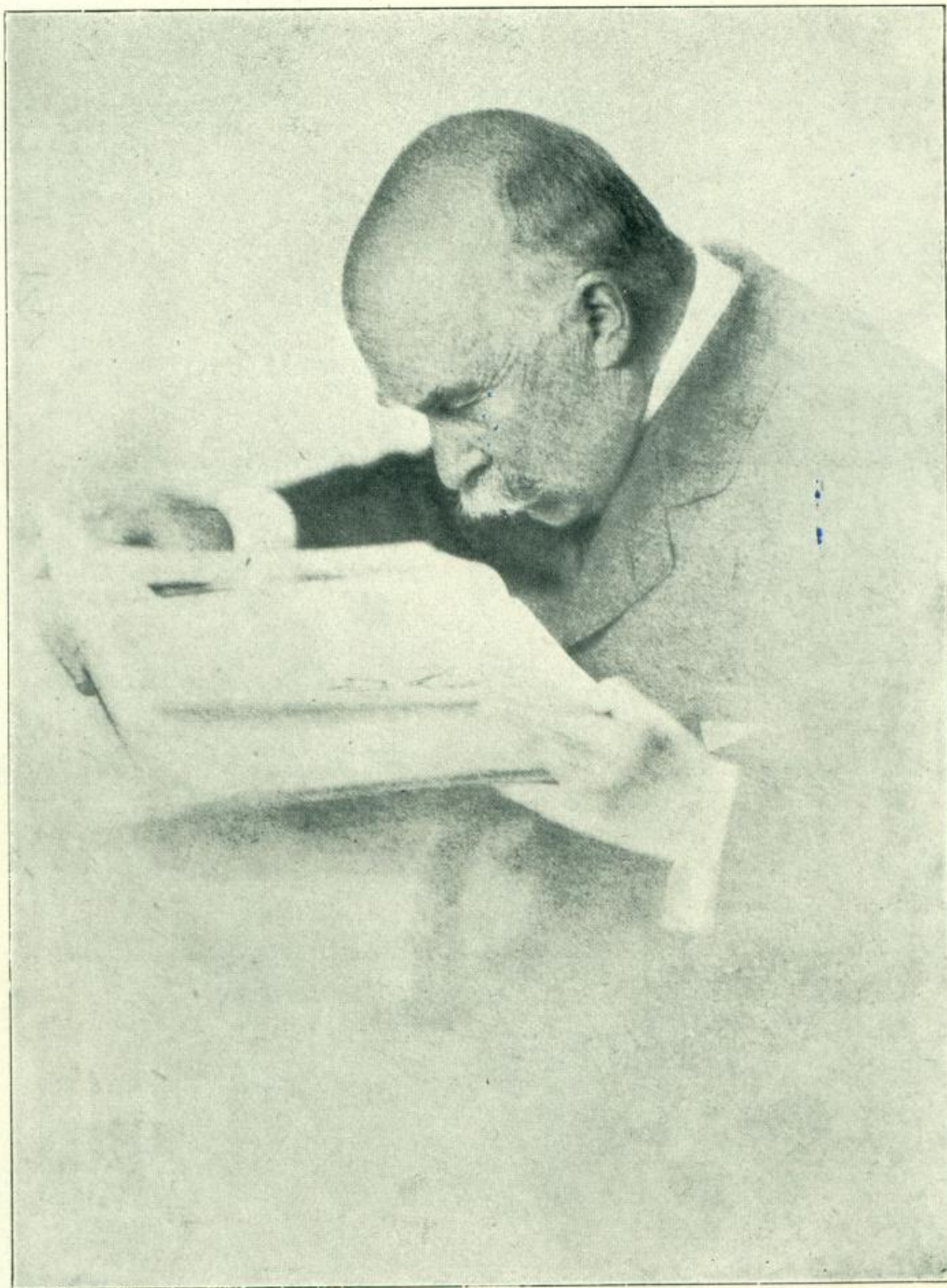

[37]

[38]

Részlet Deák Eszter *Apponyi Albert megemlékezése Apponyi Sándorról* című blogbejegyzéséből:

Apponyi Sándor

[39]

Az Apponyi családban hagyománynak számított a könyvek szeretete: Apponyi Sándor (Párizs, 1844–1925) dédapja, Apponyi Antal György (1751–1817) Bécsben alapított könyvtárat 1774-ben, fia Apponyi Antal (1782–1852) kamarás, nagykövet pedig tovább gyarapította a gyűjteményt, amelyet 1827-ben Pozsony városának ajánlott fel, ahonnan húsz év múlva az egész állomány az ősi családi kastélyba, a Nyitra vármegyei Nagy-Apponyba került. Apponyi Sándor édesapja, Apponyi Rudolf (1812–1876) Párizsban dolgozott követségi titkárként apja mellett, majd 1856-tól 1871-ig ő lett a párizsi nagykövet. Sándor itt, Párizsban született, gyermek- és fiatalkori éveit szinte végig külföldön töltötte. Ezt követték a londoni évek, amikor a középiskolás fiú már nagy érdeklődéssel látogatta az antikváriumokat, más könyvgyűjtőkkel is kapcsolatba került, mint pl. Kálnoky Gusztáv gróffal, aki abba az irányba terelte, hogy a gyűjtés során válasszon egy behatárolható tematikát, s azon belül törekedjen a teljességre. A családi tradíció a diplomáciai pályára predesztinálta ugyan a fiatal gróft, de apja felismerte és elfogadta a fiú tudós hajlamát és segítette bibliofil törekvéseit. Londonban nagy hatással volt Apponyi Sándorra a British Museum könyvtára, amely már akkor is gazdag hungaricagyűjteménnyel rendelkezett. Az a **gyűjtőkör**, amelynek az ifjú gróf elkötelezte magát és egy életen át gyarapította: a magyarországi szerzők külföldön megjelent művei és a külföldi szerzők Magyarországra vonatkozó vagy tágabban magyar tematikájú idegennyelvű külföldön megjelent művei. Könyvtárak, antikváriumok és árverések állandó látogatója lett és minden idejét, pénzét a külföldön beszerezhető hungarikumok felkutatására, beszerzésére fordította, elsősorban, ha ritkaságnak számítottak.

[40]

1876-ban meghalt édesapja, s ekkor Sándor gróf úgy döntött, végleg hazatér. A Tolna megyei Lengyelben található családi kastélyt átépíttette, ide költözött, könyvtárát is ide telepítette. 1878-ban megnősült, feleségül vette az igen művelt Eszterházy Alexandra grófnőt (1856–1930), aki tehetséges amatőr festő volt, Apponyi Sándornak egy életen át méltó társa. **A lengyeli Apponyi-kastély** rövid idő alatt a magyar tudomány egyik fellegvára lett. Apponyi Sándor már 1868-ban bekapcsolódott a magyar tudományos életbe, amikor Toldy Ferenc a Magyar Tudományos Akadémián bemutatta a fiatal könyvgyűjtőt a hallgatóságnak egy addig ismeretlen Sztárai Mihály-mű nyomtatott kiadásának megtalálójaként. Apponyi a lengyeli kastély könyvtárában az 1880-as évektől kezdett dolgozni **hungaricagyűjteménye katalógusán**. Szerencsésen egyesültek benne a bibliofil, a bibliográfus, valamint a történet- és irodalomtudós erényei. Könyveit nagy szakértelemmel rendezte, olvasta és dolgozta föl, s ahogyan a gyűjtésben, úgy a feldolgozásban is megtalálta a formai és tartalmi szempont kellő egyensúlyát.

[41]

[42]

Kapcsolódó tartalom:

[Konferenciafelhívás](#) [45]

2025/05/11 - 22:15

Source URL: <https://oszk.hu/en/node/7078>

Links:

- [1] https://oszk.hu/sites/default/files/UTF-8Apponyi_S%C3%A1ndor_old_logoval.jpg
- [2] https://oszk.hu/sites/default/files/Grof-Apponyi-Sandor-arck%C3%A9pe_RNYT.jpg
- [3] <https://www.facebook.com/hashtag/apponyi100>
- [4] <https://www.facebook.com/nemzetikonyvtar/videos/528174530135589/>
- [5] https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/04/17/egy_emlekev_margojara
- [6] https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/04/24/apponyi_sandor-emlekev_1_resz
- [7] https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/05/08/apponyi_sandor-emlekev_2_resz
- [8] https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/05/21/apponyi_sandor_levelei_kortars_tudosokhoz_az_orzagos_szechenyi_konyvtar_kezirattaraban
- [9] https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/05/22/apponyi_sandor_levelei_kortars_tudosokhoz_az_orzagos_szechenyi_konyvtar_kezirattaraban_496
- [10] https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/05/23/apponyi_sandor_levelei_kortars_tudosokhoz_az_orzagos_szechenyi_konyvtar_kezirattaraban_393
- [11] https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/05/26/apponyi_sandor_levelei_kortars_tudosokhoz_az_orzagos_szechenyi_konyvtar_kezirattaraban_766
- [12] https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/06/04/d_arco_grof_es_marsigli_grof_itelete
- [13] https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/06/24/egy_nagyasszony_elete_grof_apponyi_sandorne_est_erhazy_alexandra_portreja_i
- [14] https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/07/03/a_muvesz_grof_apponyi_sandorne_esterhazy_alexandra_portreja_ii
- [15] https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/07/10/idosikok_talalkozasa_az_apponyi-gyujtemeny_egyik_nyomtatvanyaban
- [16] https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/08/23/europai_utazok_magyarorszagon_az_apponyi_hungarica_gyujtemeny
- [17] https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/08/14/_veritate_duce_comite_labore_az_apponyi_hungarica_gyujtemeny_allegorikus-szimbolikus_illusztracioi
- [18] https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/08/21/_veritate_duce_comite_labore_az_apponyi_hungarica_gyujtemeny_allegorikus-szimbolikus_illusztracioi_251
- [19] https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/08/28/_veritate_duce_comite_labore_az_apponyi_hungarica_gyujtemeny_allegorikus-szimbolikus_illusztracioi_337
- [20] https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/09/04/_veritate_duce_comite_labore_az_apponyi_hungarica_gyujtemeny_allegorikus-szimbolikus_illusztracioi_317
- [21] https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/09/11/a_gyujtemeny_helyei_es_elete_avagy_apponyi_sandor_konyvtaranak_provenienciaja
- [22] https://nemzetikonyvtar.blog.hu/2025/09/18/a_gyujtemeny_helyei_es_elete_avagy_apponyi_sandor_konyvtaranak_provenienciaja_632
- [23] <http://regiritka.oszk.hu/grof-apponyi-sandor-gyujtemenye/>
- [24] <https://regiritka.oszk.hu/magyar-vonatkozasu-metszetek-az-apponyi-gyujtemenyben/>
- [25] <https://www.facebook.com/nemzetikonyvtar/posts/pfbid02akhvMujmJFX6GEvNAR7gRitaWAvfdmwwqHhZojMFyaL4o7UuEU43wxs7KwhZQoABl>
- [26] <https://www.facebook.com/nemzetikonyvtar/posts/pfbid0arc3wK2rhSX3cDaEi6H3DyEfzLxrnUsXugcMoWHn4KxEcGcMALg2mKXFVcNzf636l>
- [27] <https://www.facebook.com/nemzetikonyvtar/posts/pfbid02Lvff3WxuMBgbGcP55a1bLnoeAeE9N6R8YfvmM2ZJ6B1asfTiEB5K2F7Dr1RCxWwVI>
- [28] <https://www.facebook.com/nemzetikonyvtar/posts/pfbid02DPwVZQBBCNKUK8Vtkf7mv1nijUjTBVpqXTNc4V8JT1g6r5BLZSZTQA2QWXA3deoXI>
- [29] <https://www.facebook.com/nemzetikonyvtar/posts/pfbid0p9Xfbb4ND7o72K2WdNRw1g8d7zu3eTrQ19kij6BmqGBVKqD7BJHled5ge14Cj5JCI>

- [30] <https://www.facebook.com/nemzetikonyvtar/posts/pfbid0NDNvEF6RmxsWH8eAwdEuEBZa3W4jjvNpzwp4dPMZAKpJM83ySXXrmaZjKMJauuLI>
- [31] <https://www.facebook.com/nemzetikonyvtar/posts/pfbid02V5LdvczA9WUh28LjwrVjX16njPaSeTPuuHx8Yg8mvUWzVd1afKCoxdrZDNAgW77I>
- [32] <https://www.facebook.com/nemzetikonyvtar/posts/pfbid0fpVZTBsC2jSmLfCo3Aquwr2KpdrvJqPv794xoYdUuBZLhyrTLjofj7kP2Kpu8FShul>
- [33] <https://www.facebook.com/nemzetikonyvtar/posts/pfbid08CxuYbcydfy9CYq2u8Lcee4GdkW9QyxByTPQX5MDNXajrDuR8SHygZ3bnTAqXyWtl>
- [34] <https://www.facebook.com/nemzetikonyvtar/posts/pfbid02uLQHkiTJSCpLyMSv5U5zVFPPGcp4Tvx1ekskhdRoTEcXjgKjRWM5gknFXXk3HCXel>
- [35] <https://www.facebook.com/nemzetikonyvtar/posts/pfbid037BfKk712fY5w4U58rAsutk5sU8farn1Rb9ML97GdMSxBHonWCzwpThYBLDeuymdgl>
- [36] <https://oszk.hu/kiallitasok/europa-ege-alatt-kiallitas>
- [37] <https://regiritka.oszk.hu/apponyi-metszetek/szigetvar-ostroma-1566-ban/>
- [38] <https://regiritka.oszk.hu/apponyi-metszetek/gyula-ostroma-1566-ban-2/>
- [39] <https://oszk.hu/sites/default/files/Apponyi-Sandor-fotoja-alairasaval.jpg>
- [40] https://oszk.hu/sites/default/files/UTF-8App_konyvtar_Lengyel_logoval.jpg
- [41] <https://regiritka.oszk.hu/apponyi-metszetek/bathori-istvan-portreja/>
- [42] <https://regiritka.oszk.hu/apponyi-metszetek/zrinyi-miklos-a-szigetvari-hos-portreja-2/>
- [43] <https://regiritka.oszk.hu/apponyi-metszetek/bethlen-gabor-es-pfalzi-frigyes-cseh-kiraly-lovasportreja/>
- [44] <https://regiritka.oszk.hu/apponyi-metszetek/hunyadi-matyas-magyar-kiraly-egeszalakos-portreja-2/>
- [45] https://oszk.hu/hirek/konferenciafelhivas_borsa-gedeon-muhelykonferencia-2_251013
- [46] <https://oszk.hu/en/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek>
- [47] <https://oszk.hu/en/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek-cimlapon>